



REPUBLIKA SLOVENIJA
RAČUNSKO SODIŠČE

REVIZIJSKO POROČILO

Zagotavljanje izvajanja osebne asistENCE

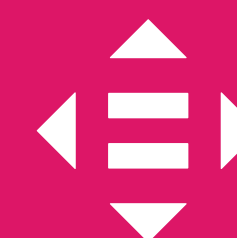
Revizija smotrnosti poslovanja

Revizijsko obdobje: 1. 1. 2021 do 30. 6. 2023

1 ODPRAVA
REVŠČINE



10 ZMANJŠANJE
NEENAKOSTI



CILJI
TRAJNOSTNEGA
RAZVOJA

Osebna asistenca

je pomoč pri vsakodnevni opravi posamezniku (uporabnik) z dolgotrajnimi telesnimi, duševnimi, intelektualnimi ali senzoričnimi okvarami, da lahko živi aktivno, neodvisno in polno življenje in je enakopravno vključen v družbo.



Osebna pomoč



Pomoč v gospodinjstvu



Spremstvo



**Pomoč na delovnem mestu
in v izobraževanju**



Pomoč pri komunikaciji



osebna
asistenca

≠

dolgotrajna
oskrba

Revidiranci

MDDSZ

Ministrstvo za delo,
družino, socialne zadeve
in enake možnosti

IRSSV

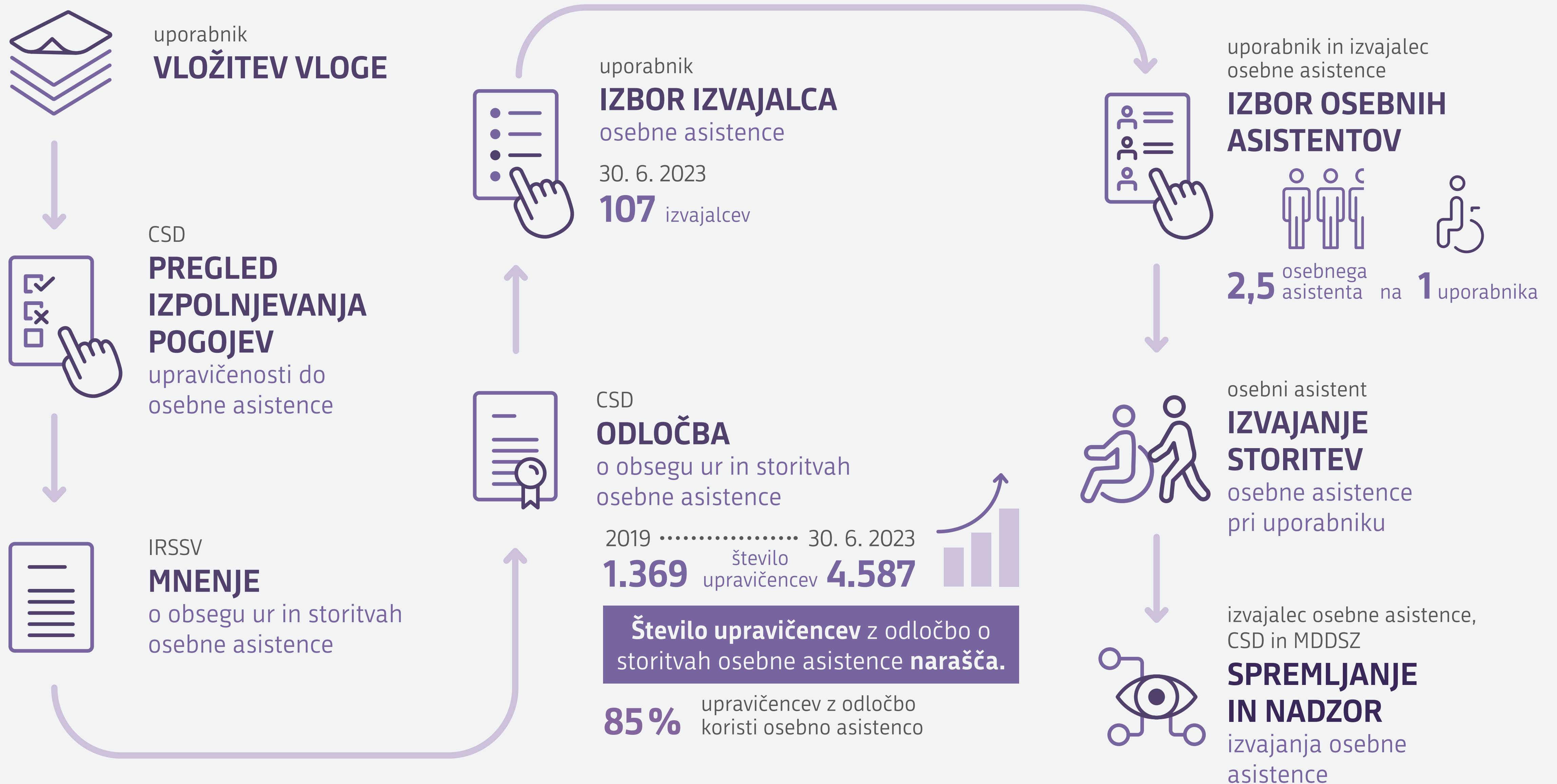
Inštitut Republike Slovenije
za socialno varstvo

CSD

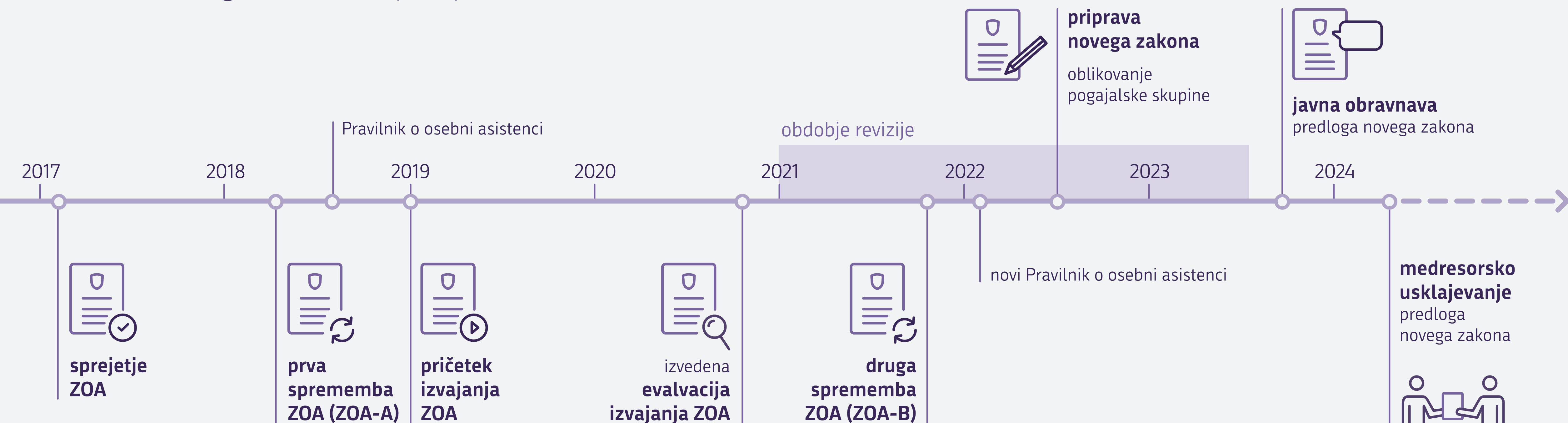
Centri za socialno delo

- Dolenjska in Bela krajina
- Pomurje
- Ljubljana
- Južna Primorska

Izvajanje osebne asistenc



Podlage za izvajanje osebne asistenc



Izvajanje osebne asistenc je utemeljeno z več programskimi in strateškimi podlagami ter urejeno z **Zakonom o osebni asistenci (ZOA)** in Pravilnikom o osebni asistenci.



Pomanjkljiva določila v predpisih.



MDDSZ je pred spremembami ZOA pridobivalo informacije o stanju pri izvajanju osebne asistenc.



MDDSZ s predlogom ZOA-B ni naslovilo vseh zaznanih težav pri izvajanju osebne asistenc.



V letu 2023 je **MDDSZ pričelo s pripravo novega zakona**, ki bo urejal osebno asistenco.

Podlage za uveljavljanje osebne asistencе

Opredelitev namena osebne asistencе in pogoji za uveljavljanje

– **namen** osebne asistencе v predpisih **ni jasno določen; osnovni pogoj** za upravičenost uporabnika do osebne asistencе **je težko preverljiv**, saj pojmi aktivnost, samostojno osebno in družinsko življenje in vključevanje v okolje niso opredeljeni

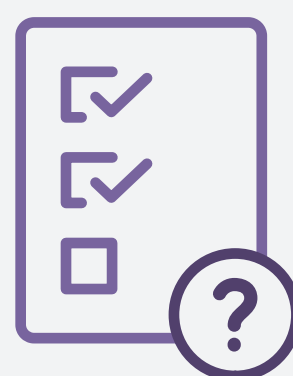
– do uveljavitve ZOA-B **niso bila zahtevana dokazila** glede potrebe uporabnika po osebni asistenci; po uveljavitvi ZOA-B je zahtevano več dokazil, vendar so **še vedno nezadostno opredeljena**



različno razumevanje uporabnikov in odločevalcev **glede upravičenosti do osebne asistencе**



storitve dolgotrajne oskrbe **se še niso pričele izvajati**



slabše dostopne druge oblike pomoči (družinski pomočnik, pomoč na domu)



v ZOA **ni izključena možnost**, da se uporabniku dodeli **zgolj storitev osebne pomoči**

– **Dostop** do osebne asistencе je omogočen **tudi osebam, ki bi bolj potrebovale storitve dolgotrajne oskrbe** ali druge vrste storitev, zato naraščata število uporabnikov osebne asistencе in obseg potrebnih sredstev.

Ocenjevanje potreb po osebni asistenci

pred ZOA-B

- **ocenjevalne komisije so imenovali CSD** na podlagi liste izvedencev MDDSZ
- **več izvedencev** (111)

po ZOA-B

- **enotni izvedenski organ** pri IRSSV
- **sprememba** ocenjevalnega obrazca
> **večji poudarek na aktivnosti uporabnika**
- **manj izvedencev** (30. 6. 2023: 13 IRSSV + 23 zunanjih)

+ Z ustanovitvijo enotnega izvedenskega organa na IRSSV **se je enotnost ocenjevanja povečala.**

Viri za izvajanje osebne asistencе

Finančni viri

Osebna asistenca je **pretežno financirana iz sredstev državnega proračuna** in v manjši meri iz sredstev uporabnikov.



ocena stroškov ob sprejetju ZOA

8 mio €/leto ●-->

1. 1. 2019–30. 6. 2023

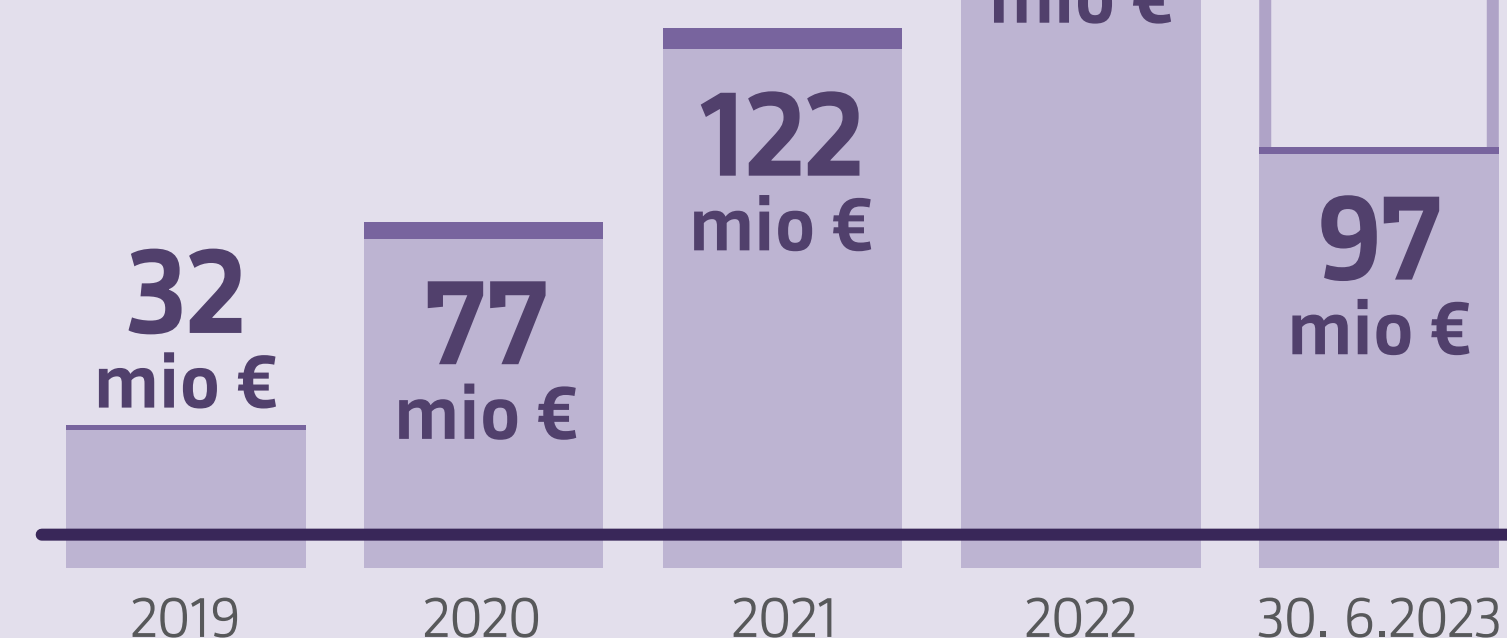
državni proračun

503,6 mio €

uporabniki

17,6 mio €

ZOA-B: ●----->
predvideno zmanjševanje
v 3-letnem obdobju
za **10 mio €/leto**



obseg potrebnih sredstev je presegel predvideno višino zaradi naraščanja števila uporabnikov in posledično več opravljenih ur osebne asistencе

z ZOA-B uveden ukrep ponovne ocene uporabnikov po uradni dolžnosti, s katero bi se uravnaval obseg ur in vsebina osebne asistencе z dejanskimi potrebami uporabnikov v sedanjem času



Ukrep se ni izvajal zaradi vprašanja poseganja v že pridobljene pravice.

Viri za izvajanje osebne asistencе

Človeški viri



Koordinatorji invalidskega varstva

- **MDDSZ se glede kriterijev** za določitev potrebnega števila koordinatorjev invalidskega varstva **ni uskladilo s CSD**
- **v praksi ni izvedljiva določba ZOA** glede usposobljenosti koordinatorjev invalidskega varstva pred pričetkom opravljanja dela



Osebni asistenti

- **MDDSZ ni spremljalo zadostnosti osebnih asistentov** in **ni imelo oblikovanih ukrepov** za primer nezadostnosti
- **ni pregleda nad obsegom in kakovostjo** izvedenih usposabljanj (izvajajo jih pretežno izvajalci osebne asistencе)



Člani strokovnih komisij

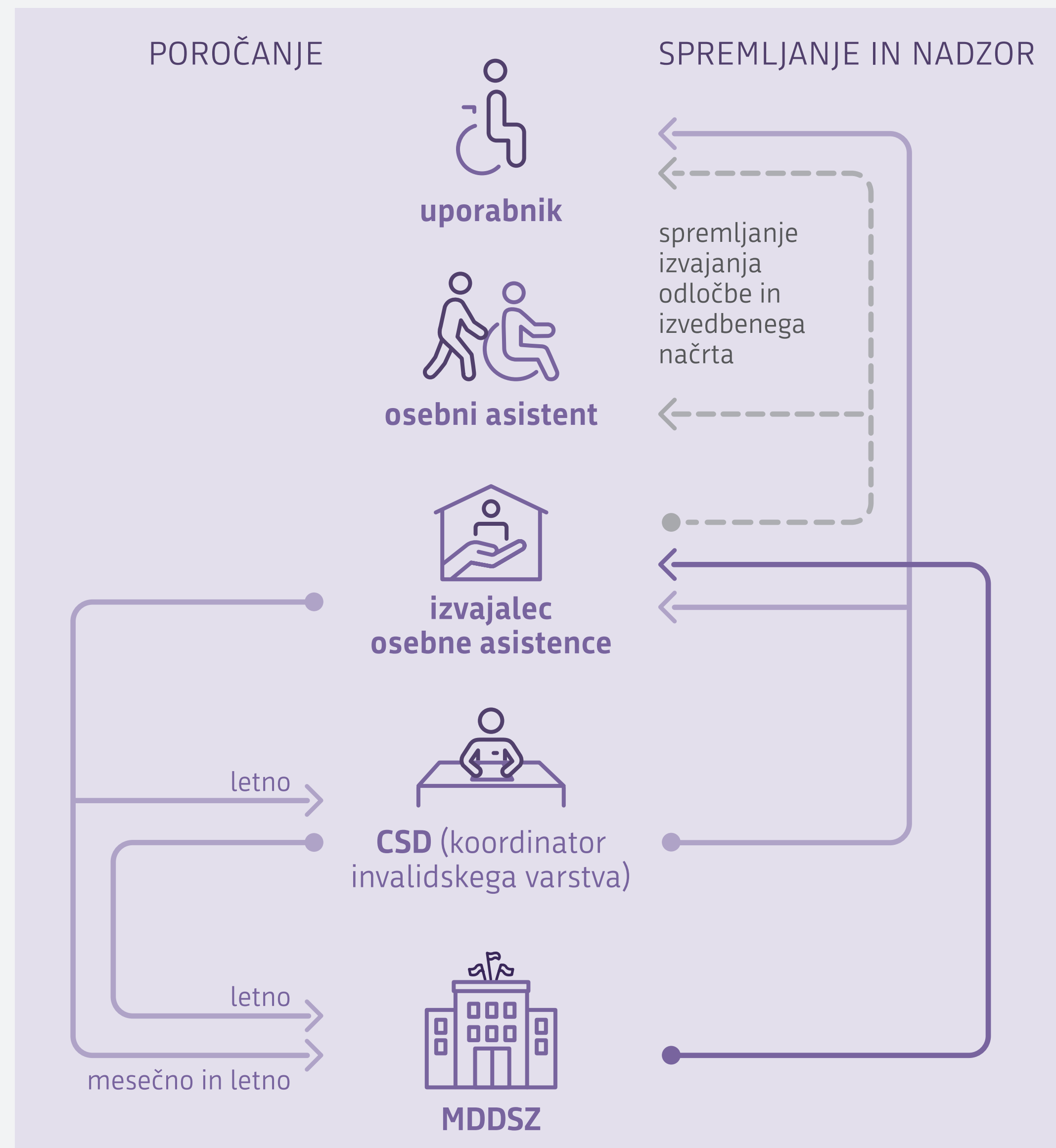
- **IRSSV ni mogel zagotoviti izvajanja regijskega kriterija** s svojimi zaposlenimi, zato je imenoval zunanje izvedence
- **pogoj** glede zahtevane strokovne usposobljenosti članov strokovne komisije **ni jasno opredeljen**

Informacijska podpora



- **obstoječe informacijske rešitve** koordinatorjem invalidskega varstva **ne nudijo zadostne podpore** v fazi preverjanja izpolnjevanja pogojev in v fazi poročanja

Poročanje in nadzor



Koordinatorji invalidskega varstva

- izvajali so preverjanja izvajanja osebne asistence pri uporabnikih, **vendar ne pri vseh vsaj 1x letno**
- nadzora** pri izvajalcih osebne asistence **niso izvajali**, so pa z njimi **sodelovali** na različne načine in pregledovali njihova letna poročila

MDDSZ

- ni opredelilo, na kakšen način bo spremljalo doseganje cilja** izvajanja osebne asistence, saj ga ne spremlja na način, da bi bilo možno izmeriti učinke podpore osebni asistenci
- izvajalo je redni nadzor** s pregledom računov in poročil izvajalcev osebne asistence o opravljenih urah osebne asistence in s pregledom izpolnjevanja pogojev izvajalcev osebne asistence
- nadzor na kraju samem** je izvedlo **le pri 3 izvajalcih** osebne asistence
- preverjalo je letna poročila** koordinatorjev invalidskega varstva
- sprejemalo je ukrepe** na podlagi izvedenega nadzora pri izvajalcih osebne asistence (zavrnitev plačila, odvzem statusa izvajalca osebne asistence, poziv k vračilu sredstev)

Prevladuje finančni nadzor, primanjkuje nadzor na terenu pri izvajalcih in pri uporabnikih.

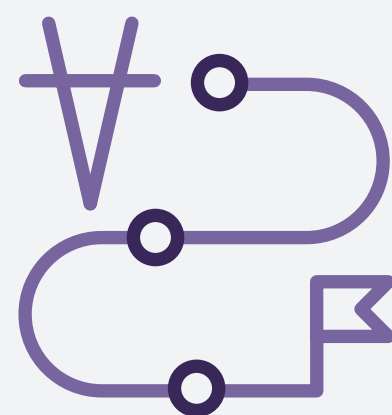
MNENJE RAČUNSKEGA SODIŠČA

- Zagotavljanje izvajanja osebne asistence je bilo **delno učinkovito.**

Računsko sodišče je MDDSZ podalo več priporočil, med drugim naj:



jasno opredeli,
da so uporabniku osebne asistence
lahko **dodeljene storitve**, ki so
po vsebini primerljive s storitvami
dolgotrajne oskrbe (na primer
storitve osebne pomoči), **vendar**
le ob hkratni dodelitvi drugih vrst
storitev osebne asistence



v sodelovanju
s koordinatorji
invalidskega varstva
opredeli, na kakšen
način bo spremljalo
doseganje cilja
osebne asistence



vzpostavi sistem
spremljanja,
ki bo vključeval tudi
merljivo določene
cilje in kazalnike, na
podlagi katerih bo lahko
ocenjevalo uspešnost
podpore osebni asistenci

MDDSZ je nekatere
nesmotrnosti že naslovilo
v predlogu novega
ZOA iz aprila 2024



ni zahteve po izvedbi
popravljalnih
ukrepov